

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอนคือ

1) การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนโดยการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองและนักเรียนที่ออกกลางคันวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2)การสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงและทุรกันดาร โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และทฤษฎีมากร่างรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบฯด้วยการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Seminar)จำนวน 7 คน และ

3) การประเมินความเป็นไปได้ควมมีประโยชน์ความเหมาะสมในการนำไปใช้และความคุ้มค่าในการลงทุนของรูปแบบรูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่สูงจำนวน 60 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยประกอบด้วย 1) ด้านนักเรียน : ครอบครัวมีฐานะยากจนและไม่สนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษา ภาษาเป็นอุปสรรคในการเรียน และเด็กพักอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน 2) ด้านโรงเรียน : หลักสูตรไม่เหมาะสมโรงเรียนตั้งอยู่ในที่ห่างไกลจากที่พักของนักเรียนครูขาดความเข้าใจในตัวนักเรียน

2. ความต้องการที่สำคัญของนักเรียนและผู้ปกครองได้แก่ในแต่ละชุมชนมีศูนย์การเรียนย่อยและมีครูประจำเพื่อสะดวกในการเรียน หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอนเฉพาะวิชาที่จะเป็นและใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน เนื้อหาวิชาควรเน้นวิชาชีพเป็นสำคัญ

3. รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนที่สร้างขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานักเรียนที่ออกกลางคัน และกลุ่มที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ หรือผู้สนใจ อย่าง

ต่อเนื่อง เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปเกาะเกี่ยวกับโรงเรียนปกติแต่ใช้เวลาออกราชการเป็นไปตามหลักการ
ของทฤษฎีระบบประกอบด้วยปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากร งานวิชาการ และงานบริหารทั่วไป
กระบวนการเกี่ยวข้องกับ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และบริหารงานทั่วไปโดยใช้แรงจูงใจในการขับเคลื่อน
ผลผลิตเกี่ยวข้อง